CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MHI 2018

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII
POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **8 czerwca 2018 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 36 stron (zadania 1–27). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

MHI-R1_1P-183

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadanie 1. (0–1)

Fragment dzieła greckiego geografa Strabona

Eufrat wylewa w początkach lata, a poczyna wzbierać na wiosnę, kiedy topnieją śniegi w Armenii tak, że z konieczności pola przemieniłyby się w jeziora, a następnie w bagnisko, gdyby się nie odprowadziło rowami i kanałami nadmiaru wody, tak jak w Egipcie wody Nilu. Stąd powstały kanały. Wymagają zaś wielkiej pracy. Ziemia bowiem jest […] miękka i ustępliwa, tak, że prąd z łatwością ją unosi i ogałaca równiny, muł zaś wypełnia kanały i zapycha ich ujścia. […] [J]est obowiązkiem dobrego władcy przynieść wszelką możliwą pomoc. Polega ona na tym, że przez obwałowanie nie dopuszcza się do nadmiernego wylewu, przez oczyszczanie zaś kanałów i utrzymywanie otwartych ujść zapobiega się zamuleniu.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 1, Warszawa 1959, s. 12–13.

Wyjaśnij, w jaki sposób warunki naturalne opisane w źródle wpływały na proces tworzenia się państw.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2.

Fragment mowy jednego z filozofów starożytnych

[P]óki mi tchu starczy, póki sił, bezwarunkowo nie przestanę filozofować i was pobudzać, i pokazywać drogę każdemu, kogo tylko spotkam, mówiąc, jak to zwykle, że ty, mężu zacny, […] nie wstydzisz się dbać o pieniądze, […] a o […] prawdę […] ty nie dbasz ? […]

Bądźcie przekonani, że jeśli skażecie na śmierć mnie, takiego człowieka, jak mówię, nie zaszkodzicie więcej mnie niż sobie samym. […]

[N]igdy żadnego nie spełniałem urzędu w państwie, tylkom raz należał do Wielkiej Rady […], ale to było jeszcze za czasów demokracji w mieście. [J]eśli ktoś ma ochotę słuchać […], żadnemu tego nie broniłem; i ja nie rozmawiam za pieniądze, a bez pieniędzy […] pozwalam, [by każdy] mi pytania stawiał […].

[...], Warszawa 1958, s. 111, 112, 115, 116, 117.

Zadanie 2.1. (0–1)

Oceń prawdziwość zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Zacytowany fragment mowy wygłosił – według tradycji – Sokrates.	**P**	**F**
2.	Filozof, który – według tradycji wygłosił tę mowę, mieszkał w Atenach.	**P**	**F**
3.	Mowa została – według tradycji – wygłoszona przed sądem, który filozofa uniewinnił.	**P**	**F**

Zadanie 2.2. (0–1)

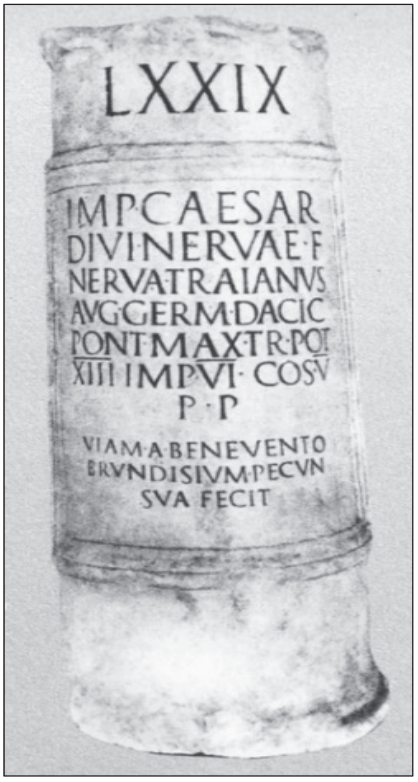
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Do procesu sądowego, w czasie którego została wygłoszona cytowana mowa, doszło w okresie

A. poprzedzającym reformy Drakona.
B. między bitwą pod Maratonem a bitwą pod Termopilami.
C. między bitwą u wybrzeży Salaminy a bitwą pod Cheroneją.
D. po objęciu władzy królewskiej przez Aleksandra Macedońskiego.

Zadanie 3. (0–1)

Słup milowy stawiany przy rzymskiej drodze

Tłumaczenie napisu: 79 [mil]. Imperator Cezar, syn boskiego Nerwy, Nerwa Trajan August Germański, Dacki, gdy miał uprawnienia trybuńskie po raz trzynasty, obwołany zwycięskim wodzem sześć razy, sprawujący konsulat pięć razy, Ojciec Ojczyzny, zbudował drogę z Benewentu do Brundizjum za własne pieniądze.

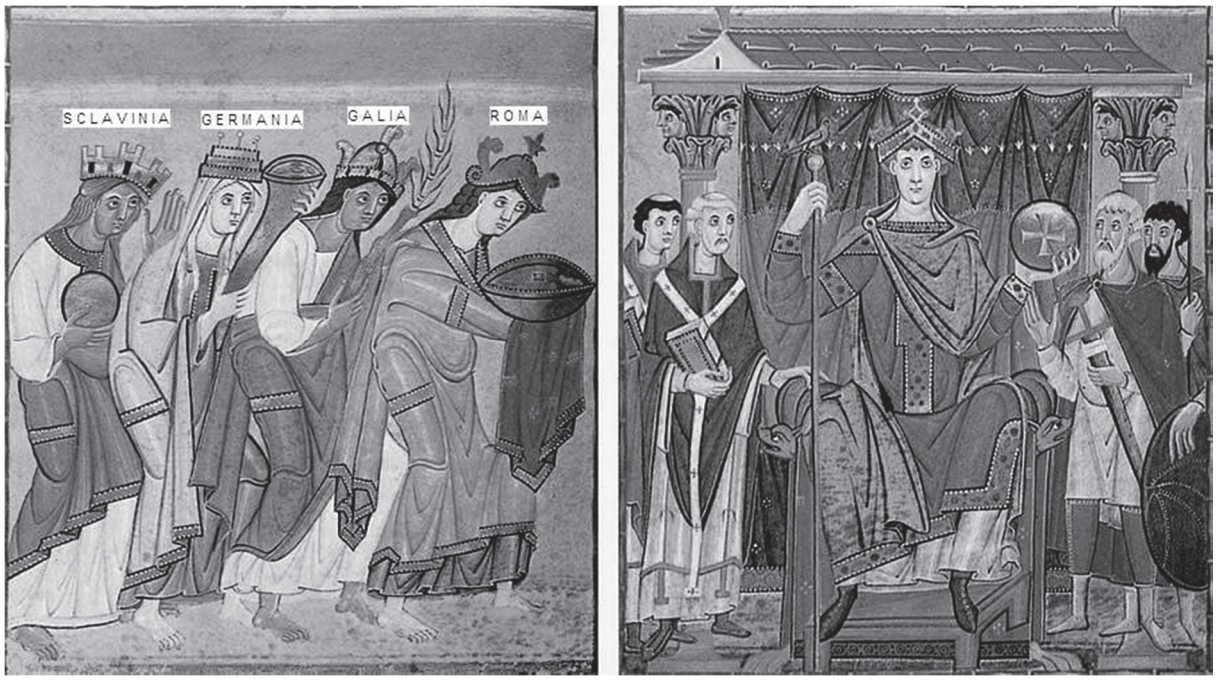
E. Wipszycka, *Cywilizacja starożytna*, Warszawa 1999, s. 126.

Udowodnij, że prezentowane źródło powstało w okresie pryncypatu. W odpowiedzi podaj dwa argumenty.

- ….....
  .....
  .....
- .....
  .....
  .....

Zadanie 4.

Dwuczęściowa miniatura z *Ewangeliarza Ottona III*, ok. 1000 r.

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 2004, s. 925.

Zadanie 4.1. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polegała koncepcja uniwersalnego cesarstwa głoszona przez Ottona III. W odpowiedzi odwołaj się do elementów graficznych z obu części miniatury.

….....

.....

.....

….....

.....

.....

.....

Zadanie 4.2. (0–1)

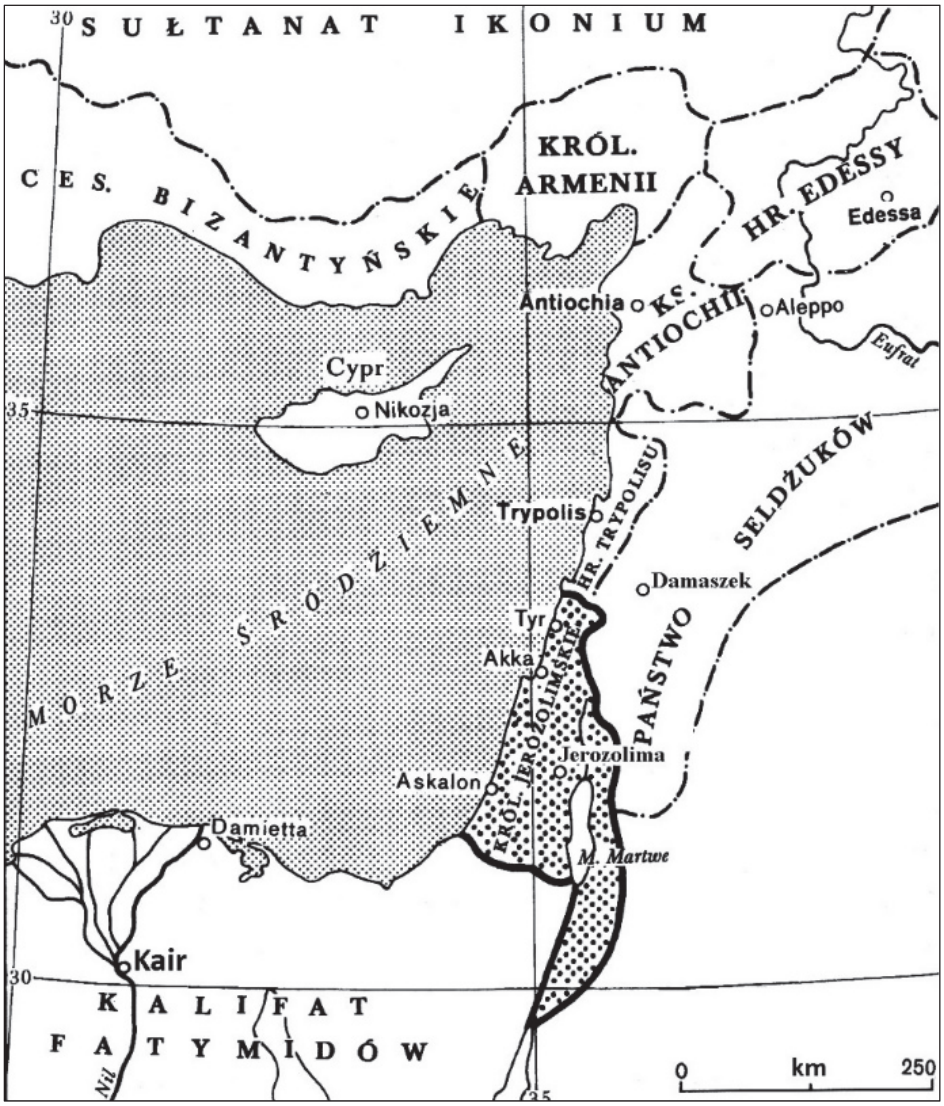
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Otton III pochodził z dynastii

A. Karolingów.
B. Hohenstaufów.
C. Ludolfingów.
D. Hohenzollernów.

Zadanie 5. (0–1)

Mapa Bliskiego Wschodu

T. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 2007, s. 192.

Rozstrzygnij, czy mapa przedstawia podział polityczny Bliskiego Wschodu powstały w wyniku pierwszej krucjaty. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Wykres. Lokacje na ziemiach polskich od 1220 do 1500 roku

Na podstawie: D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego do Fukuyamy. Od starożytności do 1789 roku*, Gdańsk 1999, s. 209.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	W okresie rozbicia dzielnicowego liczba lokacji miast na ziemiach polskich nie ulegała zmianom.	**P**	**F**
2.	Najwyższy wskaźnik liczby lokacji przypada na rok koronacji Wacława II na króla Polski.	**P**	**F**
3.	W pierwszej dekadzie po śmierci Kazimierza Wielkiego wskaźnik liczby lokacji miast spadał.	**P**	**F**

Zadanie 7.

Źródło 1. Paweł Włodkowic, *Traktat o władzy papieża i cesarza w stosunku do niewiernych* (1416) [fragment]

Nie należy niepokoić ani osób, ani majątków niewiernych, którzy chcą spokojnie żyć między chrześcijanami. […] Grzeszy więc władca, który ich pozbawia majątków bez przyczyny, albowiem nawet papieżowi nie wolno im dóbr odbierać. […] Przywileje cesarskie, zezwalające Krzyżakom na zajmowanie ziem należących do niewiernych, nie dają im żadnej podstawy prawnej do tego. […] Krzyżacy, walcząc z niewiernymi, nigdy nie prowadzili wojny sprawiedliwej. […] Tego rodzaju napad na niewiernych, zwłaszcza przedsięwzięty bez słusznej przyczyny, jest zaprzeczeniem miłości bliźniego. […] Nie wolno niewiernych przymuszać do przyjmowania wiary chrześcijańskiej zbrojnie lub opresją, gdyż ten sposób jest krzywdą dla bliźnich, a także i dlatego, że nie należy robić rzeczy złych w celu osiągnięcia rzeczy dobrych. […] Nikogo do wiary zmuszać nie należy, gdyż wiara nie może wynikać z przymusu, a wymuszone modlitwy nie są miłe Bogu.

Polska myśl demokratyczna w ciągu wieków. Antologia, Warszawa 1987, s. 30–31.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Paweł Włodkowic rozwinął […] tezy rektora Uniwersytetu Krakowskiego, Stanisława ze Skarbimierza, o prawie pogan do suwerennego bytu państwowego i niegodziwości nawracania ich przemocą. Nie spotkało się to z uznaniem wszystkich uczestników soboru […].

J. Łojek, *Kalendarz historyczny. Polemiczna historia Polski*, Warszawa 1994, s. 39.

Zadanie 7.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Sobór, o którym mowa w źródle 2., został zwołany w

A. Nicei.
B. Trydencie.
C. Konstancji.
D. Konstantynopolu.

Zadanie 7.2. (0–1)

Wyjaśnij opisaną w źródle 2. reakcję uczestników soboru na wystąpienie Pawła Włodkowica. W odpowiedzi odwołaj się do treści źródła 1.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Dzieła malarstwa i rzeźby europejskiej

A.

B.

C.

D.

http://www.historiasztuki.com.pl

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Motywem, do którego nawiązują wszystkie zaprezentowane dzieła, jest pieta.	**P**	**F**
2.	Najwcześniej zostało stworzone dzieło oznaczone literą A.	**P**	**F**
3.	Dzieła oznaczone literami B i C są charakterystyczne dla estetyki renesansu.	**P**	**F**

Zadanie 9. (0–1)

Źródło 1. Rycina przedstawiająca wydarzenie z 1618 r.

E. Wipszycka, H. Manikowska, A. Manikowski, W. Mędrzecki, *Historia dla każdego*, t. 1, Warszawa 2003, s. 325.

Źródło 2. List Maksymiliana I Bawarskiego do papieża Pawła V [fragment]

Okazał Bóg w końcu swą łaskę Matce św., Kościołowi, i pogromił Jego nieprzyjaciół, złamawszy ich świetnym zwycięstwem, które słusznie przypisuje się zasłudze Boga. […] A zdaje się, że nie stało się to bez szczególnego zrządzenia Boga, iż starliśmy się z nieprzyjacielem w samą oktawę Wszystkich Świętych, a ta wypadła w […] niedzielę po Zielonych Świętach, w której odczytuje się ewangelię: „Oddaj cesarzowi, co jest cesarskiego". Oddał to istotnie elektor-palatyn [Fryderyk V], chociaż wbrew swej woli, a skoro otrzymał wiadomość o klęsce swego wojska, uszedł z Pragi wraz ze swą małżonką, już tym samym przyznając zwycięstwo armii katolickiej. […]

Nieprzyjaciel był liczny, nie brakło mu żołnierzy weteranów, a samo położenie dodawało mu otuchy, gdyż stawił się przeciwko nam na górze, przyległej do miasta Pragi.

Wiek XVI–XVIII w źródłach. […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 238–239.

Rozstrzygnij, czy wydarzenia ukazane w źródłach 1. i 2. pozostają w związku przyczynowo-skutkowym. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Instrukcja dla nuncjusza papieskiego w Polsce [fragment]

Co się tyczy teraźniejszego króla, sądzę, że jemu więcej niż komu innemu winniśmy tę zbawienną odmianę […]. Gdyby tedy jakiemu królowi polskiemu, dobremu katolikowi, przyszło na myśl nie dawać godności tylko samym katolikom, mając – jak mówią – do rozdania około 23 tysięcy tak urzędów jak beneficjów, czyby tym sposobem bez żadnej namowy nie nawrócił w krótkim czasie całej szlachty, a z nią mieszczan i chłopów? I przeciwnie, gdyby na nieszczęście dostała się władza w ręce króla heretyka, czyby szafując łaski samym tylko stronnikom swej sekty, nie pociągnął natychmiast całego królestwa do herezji? […] Mamy […] ciągle królów dobrych katolików, mianowicie teraźniejszego Szweda, który lubo zrodzony z ojca heretyka i wśród heretyckiego narodu, tak jest pobożny i gorliwy, że nie byłby lepszym katolikiem, choćby się urodził i wychował w Rzymie. W ciągu bowiem długiego swego panowania, odmieniwszy senat, dokazał, że gdy przy wstąpieniu jego na tron było tylko trzech senatorów katolików, teraz zaś tylko dwóch lubo trzech heretyków.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, z. 36, Kraków 1923, s. 17.

Rozpoznaj władcę, który został nazwany w tekście *teraźniejszym* królem, i wykaż, że działania przez niego podjęte doprowadziły do zwycięstwa nurtu kontrreformacyjnego w Polsce.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.

Źródło 1. Ugoda hadziacka [fragment]

Religia grecka starożytna […] aby przy swoich prerogatywach i wolnym używaniu nabożeństwa zostawała, póki język narodu ruskiego [sięga].

[D]la lepszego tych paktów utwierdzenia hetman wojsk ruskich do końca życia hetmanem ruskim i pierwszym w województwach kijowskim, bracławskim i czernihowskim senatorem [ma być].

[P]ozwala temuż narodowi ruskiemu Jego Królewska Mość i Rzeczpospolita wolnych pieczętarzy, marszałków i podskarbich i inne urzędy narodu ruskiego [mieć].

Źródła i materiały do nauczania historii, red. S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 108–109.

Źródło 2. List hetmana wielkiego koronnego Stanisława Rewery Potockiego do Jana Kazimierza o skutkach ugody hadziackiej [fragment]

Posłali [dowódcy wojsk rosyjskich] kopie przywilejów Waszej Królewskiej Mości pytając go, czy car takie im takie pakta [da]. [S]traszą Waszą Królewską Mość carem a cara Waszą Królewską Mością.

Źródła i materiały do nauczania historii, red. S. Sierpowski, Warszawa 1998, s. 110.

Zadanie 11.1. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego realizacja postanowień zawartych w źródle 1. mogła doprowadzić do powstania Rzeczypospolitej Trojga Narodów.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

Wyjaśnij, jaką rolę w planach politycznych Kozaków miały odegrać – według autora źródła 2. – postanowienia zawarte w źródle 1.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)

Fragment tekstu popularnonaukowego

W pierwszej kolejności zadbano o finansowe podstawy funkcjonowania szkół. Przeznaczono na ten cel dobra pozostałe po kasacie jezuitów. Przed tą instytucją postawiono zadanie budowy całkowicie nowego systemu oświaty w Rzeczypospolitej. Pierwszy raz w dziejach Rzeczypospolitej stworzono jednolity system kształcenia na trzech poziomach. Na poziomie podstawowym funkcjonowały szkoły parafialne, na średnim szkoły wojewódzkie, natomiast poziom wyższy reprezentowały uniwersytety w Krakowie i w Wilnie, którym podlegały równocześnie wszystkie szkoły. Opracowano regulaminy szkolne, zajęto się przygotowaniem nowych programów nauczania i podręczników.

Na podstawie: B. Suchodolski, *Dzieje kultury polskiej,* Warszawa 1986, s. 186–187.

Podaj stosowaną w historiografii pełną nazwę i rok powstania instytucji, której dotyczy tekst.

Nazwa:

….....

Rok: .....

Zadanie 13. (0–1)

Fotografia. Łazienki Królewskie – Pałac na Wodzie

www.otowarszawa.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Budynek widoczny na fotografii został wzniesiony w stylu

A. barokowym.
B. klasycystycznym.
C. manierystycznym.
C. secesyjnym.

Zadanie 14. (0–2)

Akt prawny z epoki [fragment]

W imię Przenajświętszej i Nierozdzielnej Trójcy! Pod wpływem wielkich wydarzeń lat ostatnich, a zwłaszcza pod wpływem dobrodziejstw wyświadczonych przez Opatrzność Boską tym państwom, które z ufnością nadzieje swe jedynie w niej pokładały, doszli ich Cesarskie i Królewskie Mości: Cesarz Austrii, Król Pruski i Cesarz Rosji, do przekonania o konieczności oparcia stosunków wzajemnych na wzniosłych prawdach, które głosi nauka Boskiego Zbawiciela.

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 75–76.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę sojuszu powołanego mocą powyższego aktu i wyjaśnij jego polityczny cel.

Nazwa sojuszu: .....

Wyjaśnienie celu: ….....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Herb Królestwa Polskiego, wzór z 1815 roku

W. Sienkiewicz, *Ilustrowana encyklopedia dziejów Polski*, Warszawa 2011, s. 108.

Wyjaśnij, w jaki sposób symbolika herbu ukazuje brak suwerenności Królestwa Polskiego. W odpowiedzi odwołaj się do dwóch elementów graficznych herbu.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

August Barbier, *Atak pod Węgrowem* [fragment]

Potem poborca ze zbirów pomocą,
Przyszedł dla cara wybierać żołnierzy,
Na kwiat narodu napadając nocą,
By z najpiękniejszej złupić kraj młodzieży.
I tnąc latorośl wśród szczepów zarodu,
Na długo odjąć drzewu możność płodu.
Więc trzeba było jąć się kos, oręży,
By stoczyć walkę choćby z piorunami,
Umrzeć, by umrzeć, bo w Polsce nie ciężej,
Wolnym i dumnym upaść pod kulami,
Niż dnie swe kończyć od rodziny z dala,
Jak podły żołdak w służbie u Moskala.

https://pl.wikisource.org

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści wiersza.

Wiersz wskazuje na przyczynę wybuchu

A. insurekcji kościuszkowskiej.
B. powstania listopadowego.
C. Wiosny Ludów na ziemiach polskich.
D. powstania styczniowego.

Uzasadnienie:

….....

….....

.....

.....

Zadanie 17.

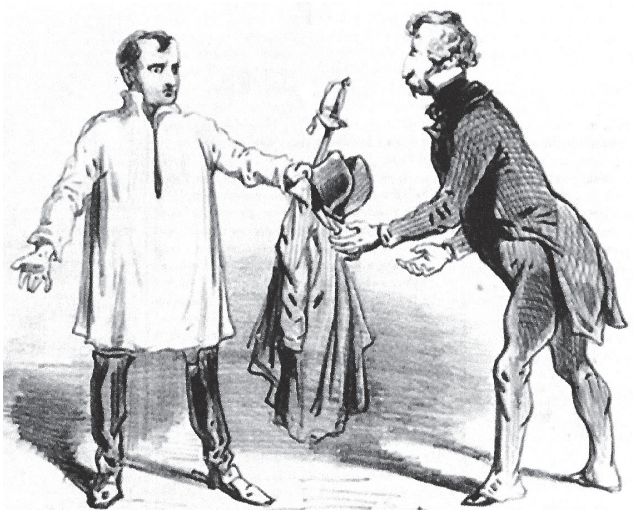
Źródło 1. Adres księcia Ludwika do wyborców z 27 XI 1848 r. [fragment]

W przededniu wyboru pierwszego urzędnika Rzeczypospolitej[1] imię moje przedstawia się Wam jako symbol porządku i bezpieczeństwa. […] [I]m więcej mnie osłania pamięć cesarza i kieruje Waszym głosowaniem, tym bardziej czuję się zobowiązanym do wyjaśnienia Wam moich zasad i poglądów. […] Nie jestem człowiekiem ambitnym, marzącym […] o koronie cesarskiej […]. Gdybym został wybrany prezydentem […], poświęciłbym się całkowicie […] dziełu utrwalania […] wielkiej i silnej Rzeczypospolitej. Uważałbym za punkt honoru […] pozostawienie, po czterech latach, memu następcy władzy wzmocnionej […].

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, nr 53, Lwów 1939, s. 3.

[1]Pierwszy urzędnik Rzeczypospolitej – prezydent republiki.

Źródło 2. Francuski rysunek satyryczny z 1848 r. [fragment]

Książę Ludwik pożycza nieużywane ubranie swego stryja

Na podstawie: http://oll.libertyfund.org

Źródło 3. Uchwała francuskiego Senatu, listopad 1852 r. [fragment]

Art. 1. Godność cesarska jest przywrócona. […]
Art. 2. Godność cesarska jest dziedziczna […].

Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 254.

Zadanie 17.1. (0–1)

Wyjaśnij, do jakiej tradycji nawiązano w źródłach 1. i 2. W odpowiedzi odwołaj się do obu źródeł.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17.2. (0–1)

Na podstawie informacji zawartych w źródle 3. rozstrzygnij, czy książę Ludwik dotrzymał obietnic, o których mowa w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

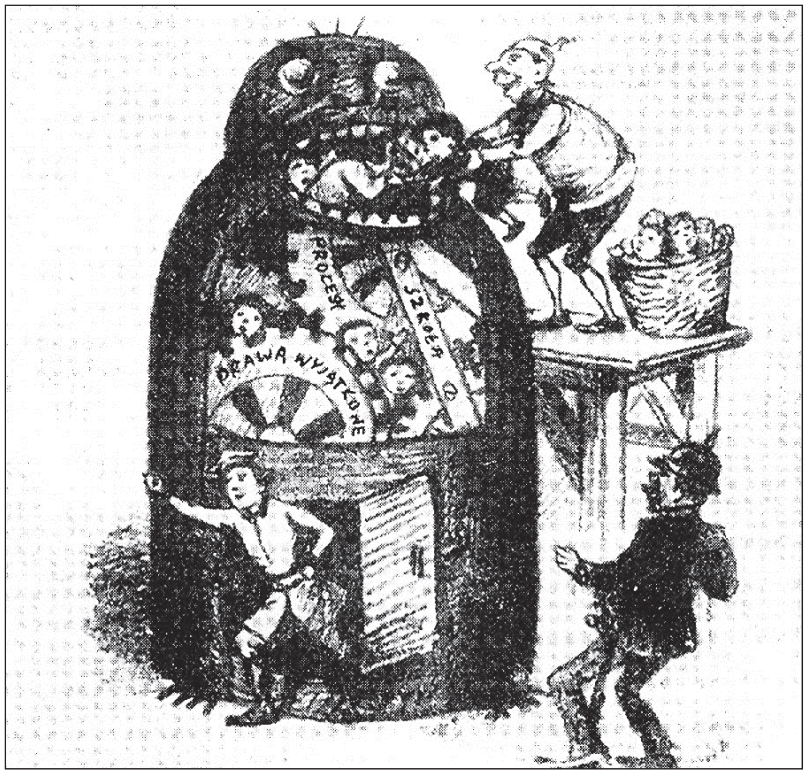
.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–1)

***Maszyna germanizacyjna*, karykatura z 1904 r.**

E. Wipszycka, H. Manikowska, A. Manikowski, W. Mędrzecki, *Historia dla każdego*, t. 2, Warszawa 2003, s. 156.

Wyjaśnij, jak autorzy rysunku oceniali skuteczność polityki germanizacyjnej. W odpowiedzi odwołaj się do dwóch elementów graficznych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

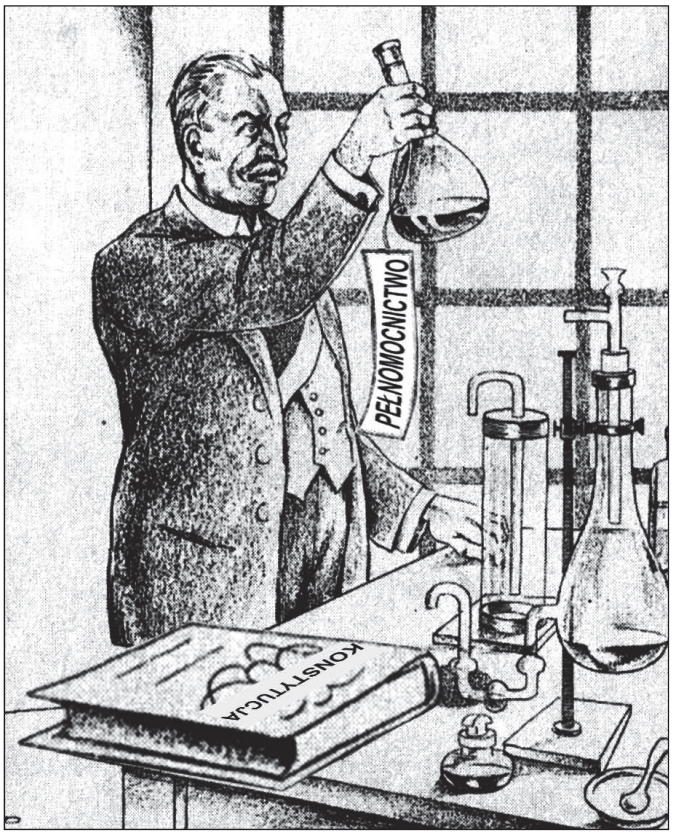
Zadanie 19.

Źródło 1. Fragment wspomnień

Wiadomość o wyborze Piłsudskiego […] zastała mnie w Warszawie i cieszyłem się z tego wespół z innymi piłsudczykami. Jednak tego samego dnia, […] otrzymałem […] wiadomość telefoniczną od premiera Bartla, że Piłsudski wyboru nie przyjął, a mnie zaproponował jako swego kandydata. […] Czułem, że zakreślona konstytucją […] rola […] nie zdoła mi dać żadnego zadowolenia. Uważałem się przy tym za najmniej powołanego do zajmowania stanowiska związanego głównie z reprezentacją. Ja, [który] od blisko 30 lat z wielką energią […] oddawałem się pracy naukowo-twórczej, miałem nagle z tym wszystkim zerwać.

http://www.pilsudski.org

Źródło 2. Rysunek satyryczny z czasopisma „Mucha”, 1926 r.

Prosto z Wiejskiej. Sejm i Senat II Rzeczypospolitej w karykaturze i satyrze, Wrocław – Warszawa – Kraków 1990, s. 91.

Zadanie 19.1. (0–1)

Podaj imię i nazwisko autora wspomnień zacytowanych w źródle 1. oraz funkcję, na którą Piłsudski zaproponował go jako kandydata.

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Zadanie 19.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy autor źródła 1. to postać przedstawiona w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, podając jeden argument.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–1)

Znaczek pocztowy z okresu II RP

http://katalogznaczkow.net

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Treść rysunku nawiązuje do wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej.	**P**	**F**
2.	Znaczek pocztowy powstał za życia Józefa Piłsudskiego.	**P**	**F**
3.	Na znaczku przedstawiono postać Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych w 1939 roku.	**P**	**F**

Zadanie 21. (0–2)

Źródło 1. Obraz przedstawiający wydarzenie z okresu II wojny światowej

http://wpolityce.pl

Źródło 2. Współczesny mural w Ostrowcu Świętokrzyskim

https://02varvara.wordpress.com

Rozpoznaj postaci polskich duchownych i wyjaśnij okoliczności ich śmierci.

Źródło 1.

Postać: .....

Okoliczności śmierci: .....

.....

.....

.....

.....

Źródło 2.

Postać: .....

Okoliczności śmierci: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–1)

Karykatura Artura Szyka, opublikowana w USA

Napis na rysunku: *Dwóch załatwionych, został jeszcze jeden.*

https://www.slideshare.net

Przeanalizuj rysunek i zaznacz poprawne dokończenie zdania. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do własnej wiedzy.

Karykatura mogła powstać najwcześniej w

A. I połowie 1944 r.
B. II połowie 1944 r.
C. I połowie 1945 r.
D. II połowie 1945 r.

Uzasadnienie:

.....

.....

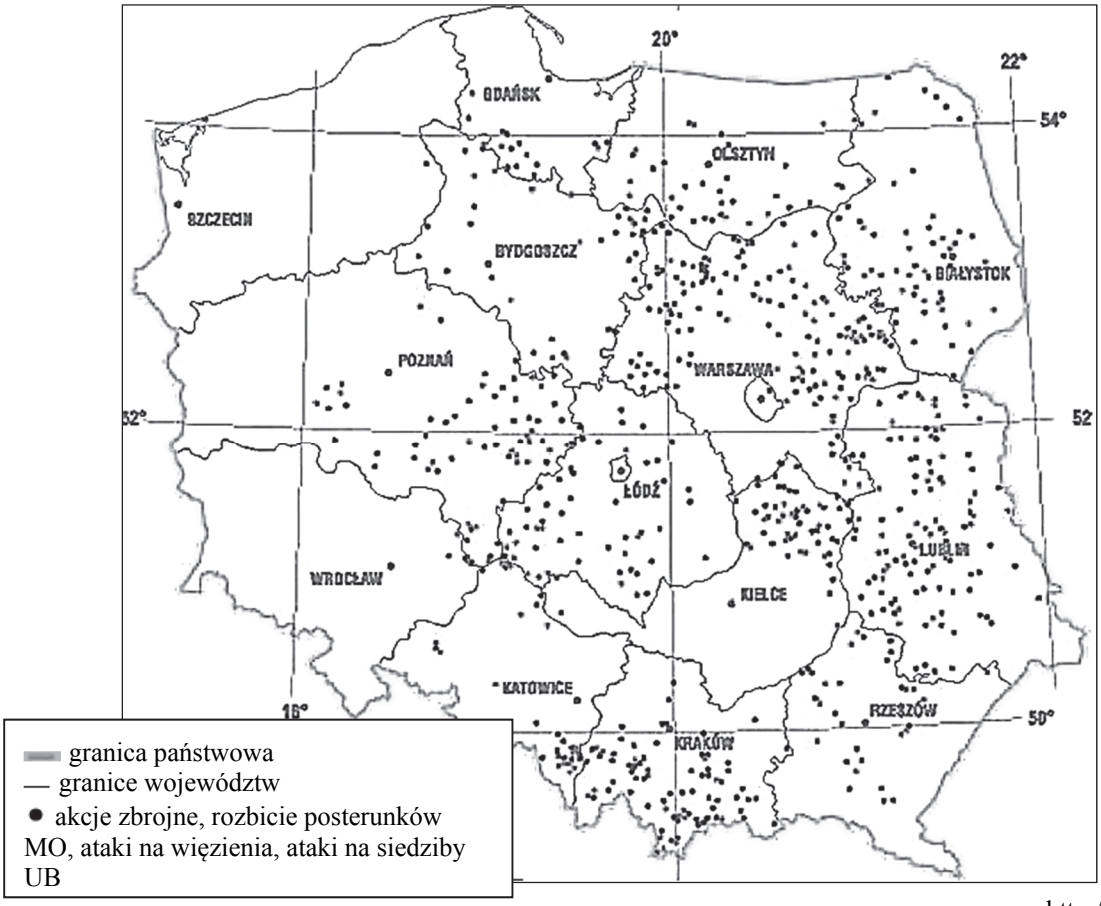
.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Mapa. Aktywność zbrojna oddziałów polskiego podziemia niepodległościowego w okresie styczeń 1946 – kwiecień 1947.

http://pamiec.pl

Wyjaśnij przyczynę braku aktywności zbrojnej oddziałów polskiego podziemia niepodległościowego w zachodniej części terytorium państwa polskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (0–2)

Fotografia. Napisy na witrynach sklepowych

„Mówią Wieki” 2004, nr 3, s. 12.

Wyjaśnij, w jakich okolicznościach i gdzie (podaj nazwę państwa) wykonano tę fotografię.

Okoliczności: .....

.....

.....

.....

Nazwa państwa: .....

Zadanie 25. (0–1)

Ulotka

Na podstawie: www.karta.org.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania. Uzasadnij swój wybór, podając dwa argumenty.

Ulotka powstała w związku z wyborami parlamentarnymi w latach

A. sześćdziesiątych XX w.
B. siedemdziesiątych XX w.
C. osiemdziesiątych XX w.
D. dziewięćdziesiątych XX w.

Uzasadnienie: .....

….....

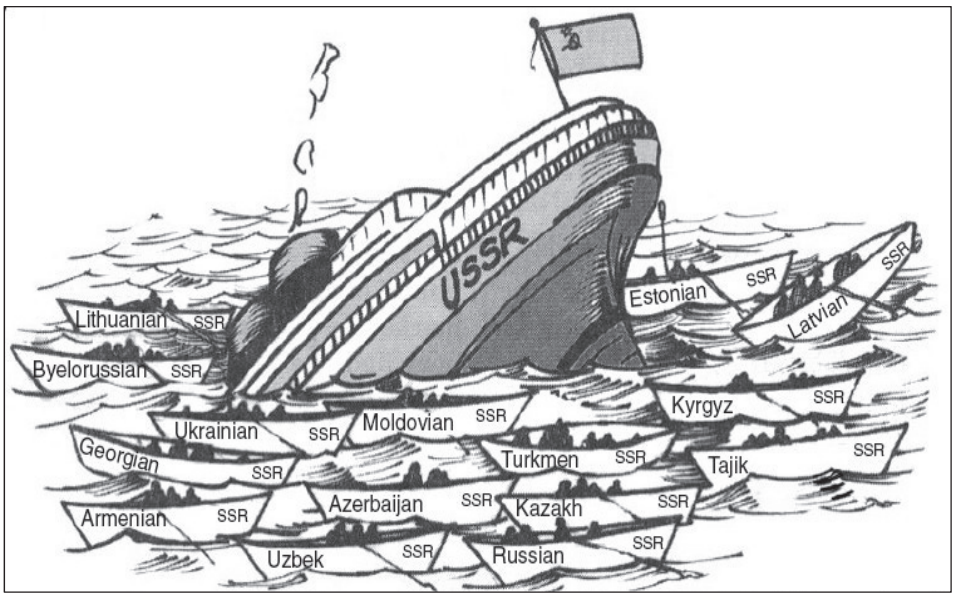
.....

….....

.....

Zadanie 26. (0–2)

Rysunek satyryczny z epoki

http://coldwareraweb.weebly.com

Podaj stosowaną w historiografii nazwę i rok wydarzenia, do którego odnosi się powyższy rysunek. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Nazwa i rok wydarzenia:

.....

Uzasadnienie: .....

….....

.....

….....

.....

Zadanie 27. (0–12)

1. Ateńska droga do demokracji. Scharakteryzuj ewolucję ustroju starożytnych Aten (VII–V w. p.n.e.) oraz wady i zalety ustroju tego miasta-państwa w V w. p.n.e.

2. Scharakteryzuj stosunki polsko-krzyżackie w XIV–XV w. i oceń ich wpływ na relacje między Królestwem Polskim a Wielkim Księstwem Litewskim w tym okresie.

3. *Rzeczpospolita jako przedmurze chrześcijaństwa*. Oceń trafność tego określenia w stosunku do międzynarodowej roli państwa polsko-litewskiego w XVII wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 24–26).

4. Scharakteryzuj politykę kolonialną państw europejskich w XIX i na początku XX w. oraz ustosunkuj się do słów J.R. Kiplinga, który określił kolonializm „brzemieniem białego człowieka”[1]. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 27–28).

5. Wyjaśnij genezę „polskiego października” i oceń jego następstwa.

Materiały źródłowe do tematu 3.

Źródło A. Instrukcja dla nuncjusza G.B. Lancellotiego, 14 XII 1622 r. [fragment]

Polska jest zewsząd prawie przez nieprzyjaciół religii katolickiej, mahometanów, schizmatyków, heretyków otoczona. Z jednej bowiem strony Turek, Siedmiogrodzianie, Wołosza, […] grożą jej pomimo sojuszów nową wojną, podczas gdy Tatarzy, dzicz przywykła do łupieży i niemogąca utrzymać się bez niej, wpada od czasu do czasu na Ruś i Podole. Z drugiej Moskwa, żałująca straty obszernego kraju, łączy się z nieprzyjaciółmi Polski, wyglądając pory odzyskania onego. Z innej Szwed, nie przestając na przywłaszczeniu dziedzicznego państwa króla polskiego, urywa co może z elekcyjnego […]. W innej stronie margrabia brandenburski i książę pomorski, którzy jako hołdownicy im większe mają dla niego obowiązki, tym więcej starają mu się szkodzić, łączą się ze Szwedem, z protestantami niemieckimi, z Holendrami przeciw katolikom; tak iż Polska zewsząd […]. Powinni tedy król, biskupi, senatorowie, ministrowie mieć ciągle zwróconą uwagę na części skrajne, nie pozwalać herezji szerzyć się od granic ku środkowi, nie dopuszczać zarażonych cudzoziemców, mianowicie kaznodziejów, wspierać misje i cokolwiek stan duchowny dla pokrzepienia wiary obmyśli: pewną albowiem jest rzeczą, że z poróżnienia umysłów zasianego przez sekty wylęgła się niezgoda pomiędzy obywatelami, za nią poszło nieposłuszeństwo, bunty, a na koniec ujma niemniej potęgi, jak godności króla i Rzplitej.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej, z. 36, Kraków 1923, s. 9.

Źródło B. Medal wybity na pamiątkę zawarcia Ligi świętej w 1684 r.

Postacie na medalu: INNOCENTY XI PAPIEŻ, LEOPOLD I CESARZ, JAN III KRÓL, MARCANTONIO GIUSTINIAN DOŻA WENECKI

http://wilanow-palac.pl

Źródło C. J. Suchodolski, *Obrona Jasnej Góry* [obraz z 1875 r.]

https://pl.wikipedia.org

Źródło D. Portret szlachcica w stroju sarmackim

http://www.wilanow-palac.pl

Materiały źródłowe do tematu 4.

Źródło A. *Cywilizacja* – karykatura holenderska , ok. 1890 r.

G. Szelągowska, K. Szelągowska, *Dzieje nowożytne i najnowsze 1815–1939. Ćwiczenia źródłowe z historii dla szkół średnich*, t. IV, Warszawa 1999, s. 23.

Źródło B. Budowa kolei w Kongu Belgijskim, 1891–1898

W samym Kongu boom kauczukowy przyspieszył budowę […] linii kolejowej […]. [Pracownicy] ulegali wypadkom, dyzenterii, ospie, […] malarii, a sytuacje jeszcze pogarszało złe jedzenie i nieustanne chłosty, wymierzane przez dwunastu strażników […]. Nierzadko brakowało miejsc do spania dla robotników, a ci, którzy stawiali opór, musieli pracować w łańcuchach. […] Legenda powtarzana w całej Afryce mówi, że każdy podkład kolejowy kosztował życie jednego Afrykanina […]. W 1898 roku […] pierwsza krótka […] kolej […] wyruszyła z Matadi do Stanley Pool. Na miejscu czekał na nią wielki udekorowany […] namiot, w którym państwowi urzędnicy, wojskowi, przedstawiciele kolei oraz biskup ucztowali i wznosili toast za króla [Belgów] Leopolda. […] Na dawnej trasie karawan, którą zastąpił pociąg, wzniesiono pomnik: trzy naturalnej wielkości postaci tragarzy […]. Podpis głosił: KOLEJ WYZWOLIŁA ICH OD NOSZENIA CIĘŻARÓW.

A. Hochschild, *Duch Leopolda.* […], Warszawa 2012, s. 217–219.

Źródło C. Fotografia. Francuska Afryka Zachodnia, 1913 r.

http://exhibitions.nypl.org

Źródło D. Tabela. Posiadłości kolonialne państw europejskich w 1914 r.

Metropolie	**Obszar (w mln km^2)**	**Ludność (w mln)**
Wielka Brytania	33,50	400,0
Francja	10,60	56,0
Niemcy	2,70	12,0
Belgia	2,35	15,5
Portugalia	2,35	7,0
Holandia	2,15	38,0
Włochy	1,80	1,6

J. Szpak, *Historia gospodarcza powszechna*, Warszawa 2003, s. 196.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***